

Į KAUNACKIŲ sodybą sugrįžta gyvenimas – Kivyčiai (Skuodo r.) tampa Simono Daukanto kelio stotimi

Juozas VYŠNIAUSKAS

XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje manyta, kad Simonas Daukantas kilęs iš Kivylių, jo ieškota ten buvusiame Kaunackių ūkyje, kuris buvo Skuodo valsčiaus teritorijoje. Net solidžiam leidinyje (Vincentas Juzumas „Žemaičių vyskupijos aprašymas“) buvo nurodyta, kad čia, Kivyliuose, S. Daukantas gimė, nes...

1829 m. į Kivylius už Kazimiero Kaunackio iškėjo jauniausioji mūsų tautos budintojo ir istoriko, rašytojo sesuo Anastazija Daukantaitė (1799–1880).

S. Daukantui 1864 m. Papilės miestelyje mirus, visas jo kūrybinis palikimas (knygos, rankraščiai, laiškai) apie 50 metų buvo patikimai saugomi Anastazijos Kaunackienės sūnaus Leono ir jos anūko – medicinos mokslų daktaro Ferdinando Kaunackio namuose.

Po paskutiniojo karo ir užtrukusio sovietmečio iš Ferdinando Kaunackio Kretingos apskrityje įkurto pavyzdinio ūkio (dvaro) praktiškai nieko nebeliko.

Kai mudu su žmona Liuda 2012 m. tapome vientelio iš buvusių keturiolikos ūkio pastatų išlikusio jau apgriuvusio Kaunackių sodybos gyvenamojo namo ir prie jo esančio 54 arų sklypo savininkais, visiems pasidarė smalsu, kam mudviem viso šito reikia ir ką mes čia veiksime. Gerokai padirbėję ir pagal išgales apsitvarkę, po metų, 2013-ųjų liepos 6-ąją, visiems besidomintiems surengėme atvirų durų popietę, kuri tapo tradicinė ir gavo Mindauginių vardą. Pirmaisiais metais mums talkinio šio renginio organizavimo partnere tapusi Aleksandrijos bibliotekininė Staselė Šmaižienė, o pastaraisiais metais – vietoje jos pradėjusi dirbti Aušra

Renovuojamas Kivylių dvaro sodybos gyvenamasis namas 2020 metais

Gadeikienė bei kultūros darbuotoja Vaida Šukienė. Dabar čia tomis liepos 6-osios dienomis skamba muzika, liejasi Skuodo rajono poezijos kūrėjų ir į svečius iš kitų Žemaitijos vietų atvykusių jų draugų eilės. Vakare, 21 valandą, vis kartu giedame tautišką giesmę. Namų terasoje Mindauginių dieną kasmet eksponuojame autorių fotografijų ir tautodailės (tapybos) kūrinių parodas.

Mindauginių proga Kaunackių dvarelis sodyboje jau yra koncertavę Lenkimų armonikieriai, Rukų kaimo kapela „Gaspadoriai“ (net du kartus), dainuojamosios poezijos atlikėjas Vaidas Minelga. Čia ir Skuodo rajono neįgaliųjų draugija yra

2025 m. liepos 6 d. Kivylių dvarvietėje teatro ir kino aktorė Virginija Kochanskytė popietės dalyviams pristatė literatūrinę programą, skirtą gydytojo Vaclovo Into 100-osioms gimimo metinėms. Tarpuose skambėjo saksofonininko Laimono Urbikio atliekami kūriniai. Atliktoje literatūrinėje programoje buvo panaudotos ištraukos iš Juozo Vyšniausko ir Marijos Jankauskienės knygos „Gydytojas Vaclovas Intas“

rodžiusi savo meninę programą, Aleksandrijos scenos mylėtojai – du vaidinimus.

Šiomet per Mindauginės didžiausias dėmesys buvo skirtas dvaro kaimynystėje gimusiam gydytojui, Mosėdžio akmenų muziejaus įkūrėjui Vaclovui Intui (1925–2007). Jam savo žodį, paimtą iš knygos „Gydytojas Vaclovas Intas“, tarė aktorė Virginija Kochanskytė ir ją atlydėjęs saksafonininkas Laimonas Urbikas.

Šiandieninius Anastazijos Daukantaitės-Kaunackienės ir jos brolio lankytus Kivylius jau yra atradusi istoriko Povilo Šverebo šeima, mokslininkės Vida Girininkienė, Roma Bončkutė.

Kivylius, kaip Simono Daukanto kelionės į gyvenimą ir mokslą ir jo atliktų darbų pažinimo stotį, pradeda pažinti ir eiliniai Lietuvos piliečiai. Šiomet rugpjūčio paskutinės dekados pradžioje čia užsuko į solidų amžių jau įkopusi pora. Keliauninkai sakėsi atvykę tiesiai iš Papilėje esančio istorikui skirto muziejaus. Pasiteiravus, kas nukreipė čia užsukti, atsakė informacijos esą pakankamai, kurią įmanoma susirasti savarankiškai. Jie dar manęs paklausė, kodėl Simonas karšinosi Papilės altarijoje, o ne pas seserį Kivyliuose.

(Nukelta į 38 p.)

Nuotraukoje dešinėje – 2025 m. liepos 6-oji (Mindauginės) Kivylių Kaunackių sodyboje. Šventės dalyvių pasidainavimas belaukiant 21 valandos, kai buvo sugiedota Tautiška giesmė

Giminės (iš kairės): Simonas Daukantas, medicinos mokslų daktaras Ferdinandas Kaunackis ir „Mažeikių naftą“ valdančiam Lenkijos koncernui PKN Orlen vadovavęs Piotr Kownacki 2007 m.

2023 m. liepos 6-oji Kivylių Kaunackių sodyboje

Jiems atsakyti negalėjau, nes atsakymo neturiu.

Rugpjūčio 29-osios vakarą į kiemą dviračiais įriedėjo 23 asmenų keliautojų spalvingas būrys, kurį sudarė šeimos su įvairaus amžiaus vaikais iš Kazlų Rūdos, Kauno ir Vilniaus (žygio dviračiais vadovas buvo Vytenis Dapkevičius). Sužavėjo tai, kad ji, įsirengę stovyklavietę, po vakarienės neišsiskirstė, o garsiai skaitė Daukantą – vienas kitą pakeisdami įtaigiai skaitė, o kiti klausėsi. Kivyliuose,

Nuotraukose (iš kairės): atgimstančioje Kivylių Kaunackių dvaro sodyboje groja 2014 m. į svečius atvykę Lenkimų „Armonikieriai“; Kaunackių dvaro sodybos aleja 2023 m.

savo atsigabentose palapinėse jie ir nakvojo, lauke, radę sumūrytą krosnį-viryklę, gaminosi vakarienę, pusryčius. Jie Simono Daukanto kelią pakartojo atvirkštine tvarka. Pradėjo Vilniuje, o žygį baigė, dar užsukę į Lenkimus ir Kalvius, Būtingėje prie Baltijos jūros.

Kivylių dvarvietės lankytojus, priklausomai

2025 m. dvirtininkų žygio Simono Daukanto keliais dalyviai Kivyliuose ir jų čia įsirengta stovyklavietė

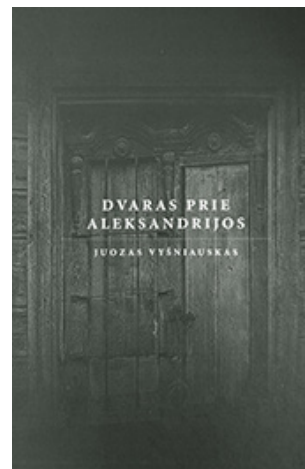
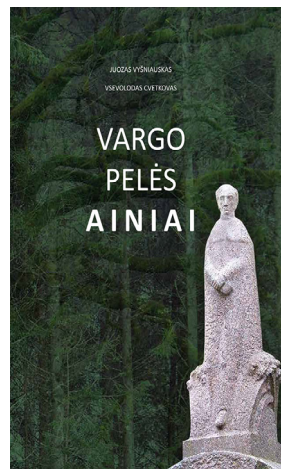
nuo to, kas juos labiau domina, atnaujintame dvaro gyvenamajame name esančioje nuolat veikiančioje vidaus patalpų ekspozicijoje supažindinu tokiomis temomis: 1. Kaunackiai – iškiliausia Simono Daukanto giminės šaka; 2. Kivyliuose, Kaunackių ūkyje, gūdžiais carizmo metais 50 metų saugotas Simono Daukanto kūrybinis palikimas (knygos, rankraščiai, laiškai); 3. Medicinos mokslų daktaras Ferdinandas Kaunackis (pasakojime akcentuoju, kad 1914 m. Kivyliuose jis pastatė 16 vietų ligoninę, gydė susirgusius, ūkininkavo. Kretingos apskrityje F.Kaunackio ūkis buvo pripažintas pavyzdgingiausiu, jo šeimininkas sukaupia gerą patirtimi dalijosi su kitais); 4. Ferdinandas Kaunackis (Sedos apskrities vyriausiasis gydytojas kaizerinės Vokietijos valdymo metais, o atkūrus Lietuvos valstybingumą – šios apskrities viršininkas, glaudžiai bendradarbiavęs su apskrities komendantu, savigynos būrio vadu karininku Povilu Plechavičiumi); 5. Atsargos generolas Povilas Plechavičius (iškilus prieškario laikotarpio Skuodo verslininkas, kultūros puoselėtojas); 6. Kivyčiai – gydytojo ir Akmenų muziejaus Mosėdyje įkūrėjo Vaclovo Into gimtinė; 7. Kivylių dvaro iškilimas dėka Ferdinando Kaunackio ir jo išnykimas, užėjus sovietiniams „išvaduotojams“; 8. Kaip mudu su žmona Liuda atėjome į Kivylių dvarvietę.

Na o žmona Liuda dažniausiai su moterimis dalijasi savo sukaupia gėlių priežiūros ir daržininkystės patirtimi, iš Klaipėdos atvykstantis žentas Vidas tiems, kas pageidauja, atitinkamai juos aprenkęs, praktiškai rodo, kaip bitininkaujama, kaip kopinėjamas, atakiuojamas ir iš korių išsukamas medus. Jis įrenginėja namelį, skirta bičių teikiamai terapijai patirti. Be to, čia, Kivyliuose, sekantį savaitgalį po Mindauginių šiemet jau penktą kartą vyko Vido klasiokų, pasklidusių po Lietuvą ir pasaulį, susitikimas.

Į Kaunackių sodybą sugrįžta gyvenimas...

2025 m. dvirtininkų žygio Simono Daukanto keliais dalyvių stovyklavietė Kivyliuose

Juozo Vyšniausko knygos „Dvaras prie Aleksandrijos“ (Klaipėda, 2009) ir Juozo Vyšniausko bei Vsevalodo Cvetkovo knygos „Vargo pelės ainiai“ (Klaipėda, 2018) viršeliai

Nuotraukose (nuo viršaus): renovuojamo Kaunackių dvaro gyvenamajame name Juozo ir Liudos Vyšniauskų įrengtos nuolatinės ekspozicijos fragmentas; tame pačiame name įrengtos parodos, skirtos gydytojui Vaclovui Intui, fragmentas

Nuotraukos – Juozo Vyšniausko ir iš Juozo Vyšniausko archyvo